

Interesele naționale

Autori:

Vasile – Sorin Curpăn

Vasile Curpăn

Cosmin – Ștefan Burleanu

Emilia Mitrofan

În Dreptul Internațional Public *statul* reprezintă principalul subiect, alături de alte entități, statul constituie elementul caracteristic fundamental al întregului sistem internațional contemporan.

Fiind, orice actori pe scena politică mondială, deci fiecare entitate etatică, dorește să promoveze propriile sale interese. Interesele statelor sunt menționate cu sintagma ”interese naționale”.

Interesul național – constituie tot ce un stat în numele societății pe care o reprezintă înțelege să conserve și să dezvolte în relațiile internaționale. Deci interesul național constă în afirmarea tuturor valorilor naționale, de către un stat, în scopul asigurării dăinuirii stabilității și proprietății statului respectiv și a dezvoltării și propășirii națiunii.

Interesele naționale sunt clasificate în doctrina relațiilor internaționale și în politologie.

În raport de *scopurile de bază, fundamentale* surprindem următoarele categorii de interese naționale:

- * Apărarea țării. Păstrarea ființei statului și dăinuirea sa constituie cel mai deosebit interes național afirmat de orice stat de pe mapamond;
- * Libertatea alegerii sistemului politic conform voinței națiunii. Presupune capacitatea poporului de a alege în mod liber, regimul politic (constituțional) și forma de guvernământ a statului.
- * Bunăstarea economică – reprezintă un interes național major al oricărui stat, interes concretizat în asigurarea hranei și a condițiilor de trai decente pentru toți cetățenii statului;
- * Prezervarea ordinii mondiale existente – reprezintă un interes național ”conservator”. Statele lumii doresc să își promoveze politicile externe într-un mediu politic internațional previzibil și relativ stabil.

O altă clasificare a ”*intereselor naționale*”, tripartită, se face în: *interese naționale vitale; interese naționale majore și interese naționale periferice*.

Cele vitale pot avea consecințe imediate asupra existenței statului sau cetățenilor săi, *interesele majore* dacă sunt ratate, lezează interesele statului în cauză, având aptitudinea de a afecta chiar și unele interese naționale vitale. Interesele periferice nu conduc, sub nici o formă, la posibilitatea lezării intereselor vitale ale statului.

România ca orice stat de pe harta politică a lumii are propriile sale interese naționale concretizate în:

- * Prezervarea suveranității, integrității teritoriale și a unității Statului Român;

- * Garantarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor români;
- * Dezvoltarea economică și socială a țării;
- * Participarea activă a României în cadrul Uniunii Europene și a NATO în scopul consolidării sistemului democratic, al garantării suveranității statului și a prosperității economice;
- * Susținerea identității naționale prin valorificarea patrimoniului cultural național și a capacităților creative ale cetățenilor;
- * Protejarea resurselor naturale și a mediului înconjurător la nivelul standardelor europene și Mondiale.

Interesele naționale ale țării noastre sunt înfăptuite prin intermediul obiectivelor politicii de securitate naționale.

Obiectivele de securitate naționale a României se concretizează în Strategia de securitate națională a țării noastre, unde sunt stabilite anumite obiective prioritare:

- * Prezervarea suveranității și a integrității teritoriale a țării;
- * Garantarea ordinii constituționale, a funcționării Statului de Drept și a mecanismelor democratice;
- * Dezvoltarea și relansarea economiei naționale și combaterea șomajului și a sărăciei;
- * Continua dezvoltare a societății civile;
- * Modernizarea structurilor de apărare națională, a celor de combatere a terorismului și criminalității organizate;
- * Dezvoltarea rețelelor sanitare și creșterea performanței învățământului, științei, cercetării și culturii;
- * Reformarea administrației publice conform reglementărilor europene;
- * Promovarea unei politici externe dinamice și creative în scopul protejării intereselor naționale ale statului nostru;
- * Dezvoltarea relațiilor de bună vecinătate și strângerea legăturilor cu românii din afara granițelor țării;
- * Asigurarea securității sub aspect ecologic;etc.

Conceptul de ”securitatea națională”

Pe mapamond, în mod firesc, există ***o pluralitatea de identități statale*** care au, fiecare în parte, interese distincte dar și interese geopolitice și geostrategice comune. În aceste condiții statele lumii sunt direct interesate în asigurarea și prezervarea intereselor lor naționale, în special cele vitale.

Prin intermediul securității un stat determinat caută să evite o posibilă agresiune împotriva sa, prezervându-și valorile și interesele naționale.

Securitatea națională se referă la modul în care ***un stat percepe un potențial pericol la adresa sa***. Ea este o chestiune relațională fiind intim corelată cu jocul geostrategic făcut de acel stat pe scena politică internațională. Presupune continua adaptabilitate a oricărui stat în vederea evitării, pe cât posibil, a unor conflicte ”reci” sau ”calde”, cu alte state.

Nu este locul detalierei conceptului de ”***securitate națională***” dar trebuie subliniat faptul că în strânsă legătură cu acest concept politologic se află ***chestiunea dreptății internaționale***.

Sintetic *dreptatea internațională* desemnează respectarea normelor – și în mod deosebit a celor imperative – din Dreptul Internațional Public. Această interpretare se referă exclusiv la aspectul juridic. Dar *problema dreptății internaționale* interesează și sub aspect etic și chiar din punct de vedere filosofic.

Pentru că acest capitol introductiv prezintă doar unele concepte ale ”științei politice” nu vom dezvolta problematica dreptății internaționale.

Suntem totuși datori să punctăm câteva aspecte relative la această instituție deopotrivă: juridică, politologică și de relații internaționale. Astfel, potrivit opiniei exprimate de unii doctrinari chestiunea dreptății internaționale este intim corelată cu protecția drepturilor omului. Acestea din urmă având un caracter universal orice lezare a drepturilor unui cetățean a unui stat ar da dreptul statului în cauză să intervină, împotriva altui stat, în vederea restabilirii acelor drepturi încălcate sau nerecunoscute. În acest mod, credem noi, statul intervenient al cărui cetățean este persoana fizică a căror drepturi subiective au fost lezate încalcă suveranitatea statului învinuit că a lezat respectivele drepturi.

În acest fel principiul universalității respectării drepturilor omului detronează un alt principiu, cel al suveranității naționale.

Se consideră că problema dreptății internaționale are o legătură organică cu chestiunea globalizării. Datorită mondializării economiei, informațiilor și a politicii se realizează în mod logic, obiectiv o reducere a suveranității statelor.

Așa fiind o intervenție a unui stat sau a unui grup de state pe teritoriul altui stat nu poate fi considerată, în condițiile contemporane ca o încălcare a suveranității, având ca principal efect crearea unei ”nedreptăți”.

Opinăm că în ambele ipoteze prezentate de noi chestiunea dreptății internaționale trebuie tratată cu maximă prudență.

Mondializarea (globalizarea) are ca efect o reducere a suveranității, mai ales a independenței statelor, *dar este vorba de o limitare consimțită, liber acceptată* de aceste principale subiecte ale dreptului internațional public, în calitatea lor de actori pe scena politică mondială.